

การพัฒนาและบริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ¹

ณิชชา ชวาลเวชกุล²

มณฑิชา เกตุนะ³

สุภาพร ปาโท⁴

บทคัดย่อ

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นห้องสมุดที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ รวบรวมความรู้ทางมนุษยศาสตร์ นิทรรศการออนไลน์ รวมถึงผลงานของคณาจารย์ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงและการใช้บริการของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นนักศึกษาและบุคลากรของคณะมนุษยศาสตร์ได้ทุกที่และทุกเวลา ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงใช้เว็บไซต์ AnyFlip (<https://anyflip.com/>) เนื่องจากเป็นเว็บไซต์ที่ใช้จัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ง่ายและรวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องติดตั้งโปรแกรมและไม่มีค่าใช้จ่าย เหมาะสำหรับการให้บริการผู้ใช้ในยุคดิจิทัล และยังเป็นห้องสมุดเฉพาะแห่งแรกของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่นำ AnyFlip มาให้บริการ

คำสำคัญ : ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์, มนุษยศาสตร์, รามคำแหง

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อีเมล: preedee.p@ru.ac.th

² นักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการ (ห้องสมุด) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อีเมล: nitcha.c@ru.ac.th

³ อาจารย์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อีเมล: monticha.k@ru.ac.th

⁴ นักศึกษาหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง อีเมล: 6004502537@ru.ac.th

**The development and service of the electronic library of
Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University**

Preedee Pluemsamrungsit¹

Nitcha Chavalvechakul²

Monticha Ketna³

Supaporn Patho⁴

Abstract

The Electronic Library of the Faculty of Humanities at Ramkhamhaeng University provides information resources in electronic form, gathering knowledge in the humanities. It features online exhibitions, including works by faculty members, making it convenient for students and staff of the Faculty of Humanities to access services anytime, anywhere. The library uses the AnyFlip platform (<https://anyflip.com/>) due to its ease of use and quick creation of electronic media, without the need for program installation or additional costs. It is also the first dedicated library at Ramkhamhaeng University to utilize AnyFlip for its services.

Keyword : Electronics Library, Humanities, Ramkhamhaeng

¹ Assistant Professor, Department of Library Science, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University

E-mail: preedee.p@rumail.ru.ac.th

² Academic Practitioner (Library), Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University E-mail: nitcha.c@rumail.ru.ac.th

³ Lecturer, Department of Library Science, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University

E-mail: monticha.k@rumail.ru.ac.th

⁴ Student, Bachelor of Arts Program in Information and Library Science, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University

E-mail: 6004502537@rumail.ru.ac.th

บทนำ

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Library) เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการระบบงานของห้องสมุด ทั้งการจัดการหรือการจัดหมวดหมู่ การอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อความต่อเนื่องในการใช้งานในอนาคต และการบริการสารสนเทศตามความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยนำเว็บไซต์ซึ่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับความนิยมมาให้บริการ เนื่องจากเป็นช่องทางการเข้าถึงที่สะดวกและเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศที่เชื่อมโยงในระบบเครือข่ายทั่วโลก อีกทั้งยังเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดที่ติดต่อกับผู้ใช้บริการได้สะดวก ผู้ใช้บริการเข้าถึงสารสนเทศได้ทุกที่และทุกเวลา (Wipawin, 2002) การจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์คือการลดพื้นที่สำหรับการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นตัวเล่มของห้องสมุด ช่วยประหยัดงบประมาณสำหรับการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (Chavalit, 2006) รวมถึงการเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการ โดยทั่วไปทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการในห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์จะอยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ข่าวประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นิทรรศการออนไลน์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญของการจัดทำห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์คือการให้ความสำคัญของผู้บริหาร และต้องอาศัยความร่วมมือร่วมของบุคลากรทุกคนในหน่วยงาน (Srisai, 2014,) จึงจะทำให้การดำเนินการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานประสบผลสำเร็จ เกิดการรับรู้ของทุกคนในหน่วยงานและมีการเข้าใช้บริการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การใช้งานห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออ่านทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อต่าง ๆ รูปแบบออนไลน์นั้นจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น และผู้ใช้งานควรมีทักษะพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงจะใช้งานห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นสถาบันการศึกษาแบบ “ตลาดวิชา” การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นลักษณะตลาดวิชา เพื่อเปิดโอกาสและให้ความเสมอภาคทางการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีลักษณะเป็นหนึ่งมหาวิทยาลัยสองระบบ คือ จัดระบบการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัย และระบบการสอนทางไกล โดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย (Overseas Academic Services Center in Honor of His Majesty the King, 2024) ดังนั้นการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องให้บริการควบคู่กันทั้งทางกายภาพและทางออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาที่เข้าห้องเรียนมาฟังบรรยายจากอาจารย์ รวมถึงนักศึกษาที่ค้นคว้าด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น ตำราเรียนของรายวิชา วิดิทัศน์บันทึกการบรรยาย

เป็นต้น นอกจากนั้นยังศึกษาเพิ่มเติมได้จากห้องสมุดที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ปัจจุบันห้องสมุดส่วนใหญ่ให้บริการทั้งทางกายภาพและทางออนไลน์ ดังนั้นห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงได้พัฒนาห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของห้องสมุด รวมถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อให้นักศึกษาและบุคลากรได้ค้นคว้าตามอัธยาศัย เข้าถึงได้ทุกที่และทุกเวลา

ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นห้องสมุดแห่งแรกของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่นำ AnyFlip มาให้บริการ ผู้เขียนจึงได้รวบรวมการพัฒนาและการบริการไว้เป็นแนวทางและขั้นตอนการทำงานแก่ห้องสมุดแห่งอื่นในสังกัดมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้นำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม

ความแตกต่างระหว่างหนังสือทั่วไปกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ความแตกต่างระหว่างหนังสือทั่วไปกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีดังนี้ (Srifa, 2013 & Amornnopparattanakul, 2022)

1. หนังสือทั่วไปใช้กระดาษ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ใช้กระดาษ
2. หนังสือทั่วไปมีข้อความและภาพประกอบธรรมดา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างให้มีภาพเคลื่อนไหวได้
3. หนังสือทั่วไปไม่มีเสียงประกอบ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถใส่เสียงประกอบได้
4. หนังสือทั่วไปแก้ไขปรับปรุงได้ยาก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แก้ไขและปรับปรุงข้อมูลได้ง่าย
5. หนังสือทั่วไปสมบูรณ์ในตัวเอง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างจุดเชื่อมโยง (links) ไปเชื่อมต่อกับข้อมูลภายนอกได้
6. หนังสือทั่วไปต้นทุนการผลิตสูง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต้นทุนในการผลิตหนังสือต่ำและประหยัด
7. หนังสือทั่วไปมีข้อจำกัดในการจัดพิมพ์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่มีข้อจำกัดนี้ เพราะทำสำเนาได้ง่าย
8. หนังสือทั่วไปเปิดอ่านจากเล่ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต้องอ่านด้วยโปรแกรม ผ่านทางหน้าจออุปกรณ์ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ เช่น สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต เป็นต้น
9. หนังสือทั่วไปอ่านได้อย่างเดียว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์อ่านได้แล้วสั่งพิมพ์ได้ด้วย
10. หนังสือทั่วไปอ่านได้ 1 คนต่อหนึ่งเล่ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 1 เล่ม อ่านพร้อมกันได้หลายคน
11. หนังสือทั่วไปอาจนำไปอ่านนอกสถานที่ได้ยาก ในขณะที่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์พกพาสะดวก

12. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำมาให้บริการในห้องสมุดโดยส่วนใหญ่จะพิจารณา วิทยาลัยสันนิบาตของหน่วยงาน เช่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีปรัชญา คือ *มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* *สู่การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและคุณค่าต่อสังคม* อย่างไรก็ตามการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำมาเผยแพร่ในห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ต้องคำนึงถึงทรัพย์สินทางปัญญา บรรณารักษ์จึงควรคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่อนุญาตให้ใช้โดยมีสัญญาอนุญาตซึ่งจะกำหนดเงื่อนไขการใช้งานไว้ชัดเจน หรืออาจเป็นหนังสือที่เผยแพร่ให้ใช้ได้โดยเจตนาของผู้จัดทำ/ผู้เผยแพร่

บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดควรมีความรู้พื้นฐานเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องลิขสิทธิ์และสัญญาอนุญาต เพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 6 กำหนดให้งานอันมีลิขสิทธิ์คืองานสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใด และได้กำหนดให้งานที่ไม่มีลิขสิทธิ์มีดังนี้ (Copyright Act B.E., 1994)

1. ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสาร อันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ
2. รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย
3. ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น
4. คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ
5. คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตามข้อ 1-4 ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

สัญญาอนุญาต (Creative Commons) คือ สัญญาอนุญาตที่เจ้าของงานสร้างสรรค์ เช่น ข้อความ รูปภาพ เพลง วิดีทัศน์ เป็นต้น อยู่ในรูปแบบสื่อออนไลน์ต่าง ๆ สามารถใช้เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้ผู้อื่นนำงานไปใช้ต่อโดยไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องทำตามเงื่อนไขที่เจ้าของลิขสิทธิ์กำหนด โดยใช้สัญลักษณ์ ลักษณะการใช้งานสัญญาอนุญาตมีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ (Creative Commons [n.d.])

หมายถึง อนุญาตให้ใช้เนื้อหาโดยเผยแพร่ ดัดแปลง แต่ต้องระบุที่มา

หมายถึง อนุญาตให้ใช้เนื้อหาโดยเผยแพร่ ดัดแปลง แต่ต้องระบุที่มา และต้องใช้สัญญาอนุญาต

เดียวกัน

หมายถึง อนุญาตให้ใช้เนื้อหาโดยเผยแพร่ แต่ต้องระบุที่มา และห้ามดัดแปลง

หมายถึง อนุญาตให้ใช้เนื้อหาโดยเผยแพร่ ดัดแปลง แต่ต้องระบุที่มา และห้ามใช้เพื่อการค้า

หมายถึง อนุญาตให้ใช้เนื้อหาโดยเผยแพร่ ดัดแปลง ต้องระบุที่มา แต่ห้ามใช้เพื่อการค้า และ

ต้องใช้สัญญาอนุญาตเดียวกัน

หมายถึง อนุญาตให้ใช้เนื้อหาโดยเผยแพร่ ต้องระบุที่มา แต่ห้ามใช้เพื่อการค้า และห้าม

ดัดแปลง

โดยทั่วไปสัญลักษณ์หรือข้อความแสดงสัญญาอนุญาตจะปรากฏในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรืออาจปรากฏในเว็บไซต์ที่เผยแพร่เอกสารนั้น เช่น German101 ได้รับอนุญาตภายใต้เผยแพร่ได้โดยต้องระบุที่มา ดังภาพที่ 1

German 101 Copyright © 2022 by Rebecca Linam is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, except where otherwise noted.

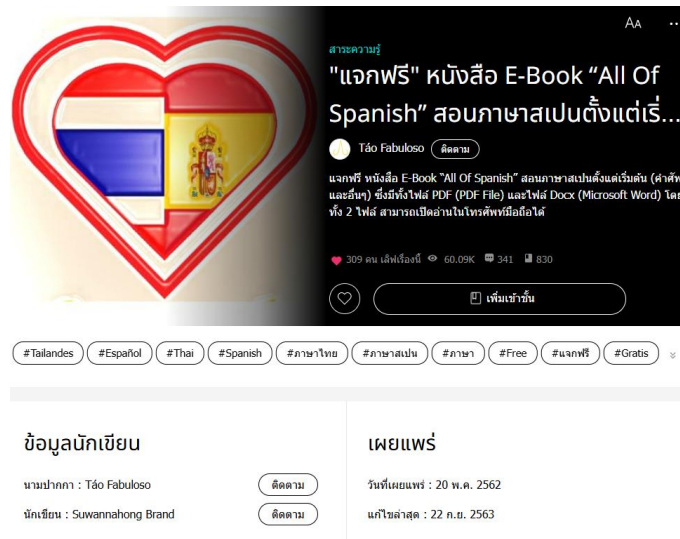
ภาพที่ 1 ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีสัญญาอนุญาต

ที่มา : Linam (2022)

วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย

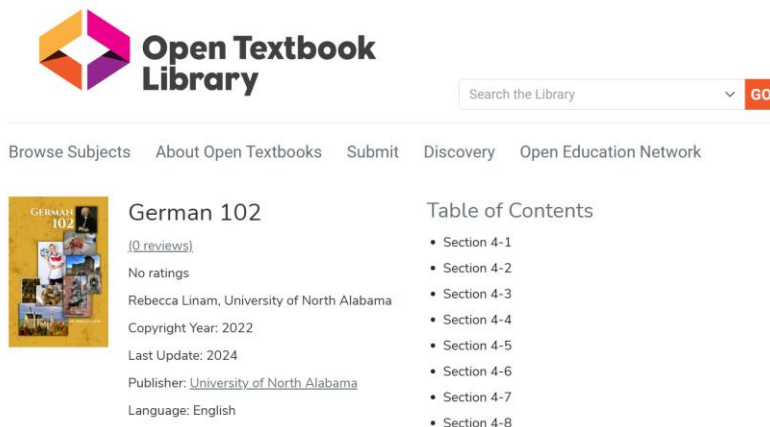
ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

กรณีห้องสมุดไม่มีงบประมาณสำหรับการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บรรณารักษ์ควรคัดเลือกหนังสือที่ไม่มีค่าใช้จ่ายและอนุญาตให้นำไปใช้ได้ นอกจากการคัดเลือกจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีสัญญาอนุญาต อาจพิจารณาจากหนังสือที่ผู้เขียนให้เปล่าได้เลย หรือคัดเลือจากหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไรซึ่งมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ดาวน์โหลดนำไปใช้ได้เพื่อการศึกษา

ภาพที่ 2 เว็บไซต์ที่ให้หนังสือโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ที่มา : Suwannahong Brand (2019)

ภาพที่ 3 เว็บไซต์ที่ให้หนังสือโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ที่มา : Open Textbook Library (2024)

ในปัจจุบันผู้ให้บริการส่วนใหญ่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าหนังสือฉบับพิมพ์ และยังมีแนวโน้มการใช้ที่มากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ให้บริการส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ของการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นห้องสมุดอาจให้ความรู้โดยการจัดอบรมเกี่ยวกับสิทธิการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น รวมทั้งเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิการใช้งานในช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อออนไลน์ ป้ายประกาศ เป็นต้น (Saraphon & Manmart, 2020)

เว็บไซต์ AnyFlip

AnyFlip คือ คือ เว็บไซต์สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือฟลิปบุ๊ก (Flipbook) ในรูปแบบพลิกหน้าผู้อ่านพลิกอ่านหนังสือหน้าต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ และดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ สร้างและเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ www.anyflip.com ด้วยการอัปโหลดไฟล์ PDF และ PPTX (MS Power Point 2007+) โดยไม่จำเป็นต้องติดตั้งโปรแกรม ไม่มีค่าใช้จ่าย ใช้งานได้ง่าย และเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ทุกที่ทุกเวลาอีกด้วย

ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ AnyFlip

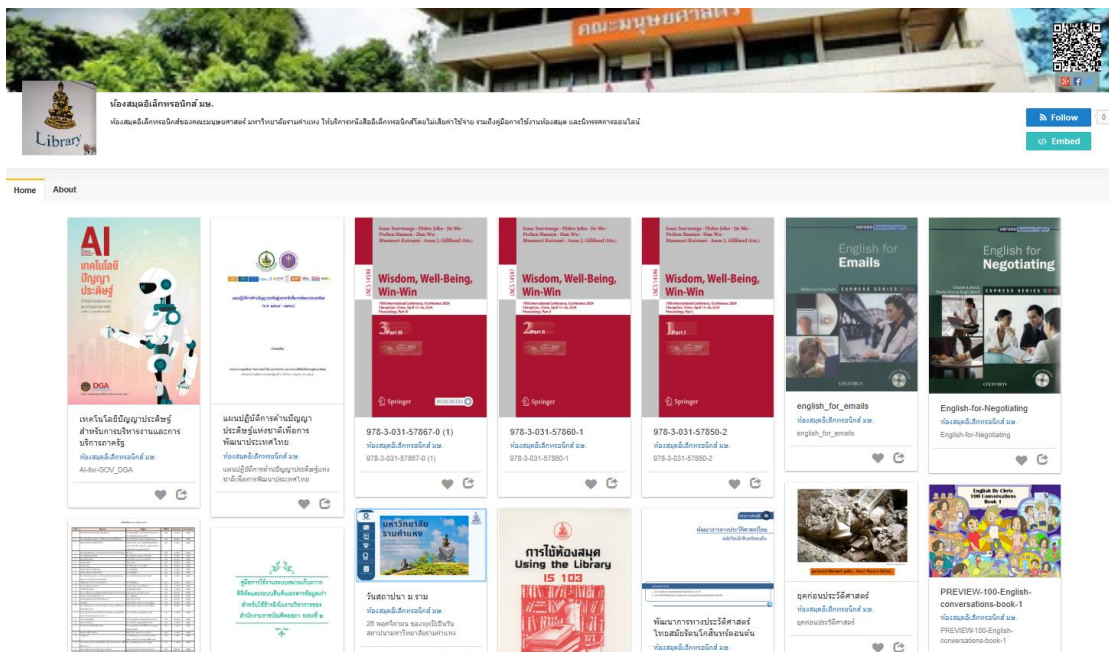

ภาพที่ 4 ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ Anyflip

ที่มา : Faculty of Humanities Electronic Library (2024a)

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข.

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข. นำเว็บไซต์ AnyFlip มาใช้ในการจัดทำเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เข้าใช้ได้ทางยูอาร์แอล <https://anyflip.com/homepage/re5jrk> รวบรวมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สืบค้นจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ผลงานของคณาจารย์ในคณะมนุษยศาสตร์ รวมถึงคู่มือการใช้ห้องสมุดและนิทรรศการออนไลน์ที่จัดทำขึ้นเอง โดยจัดเก็บและให้บริการบนชั้นหนังสือของห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

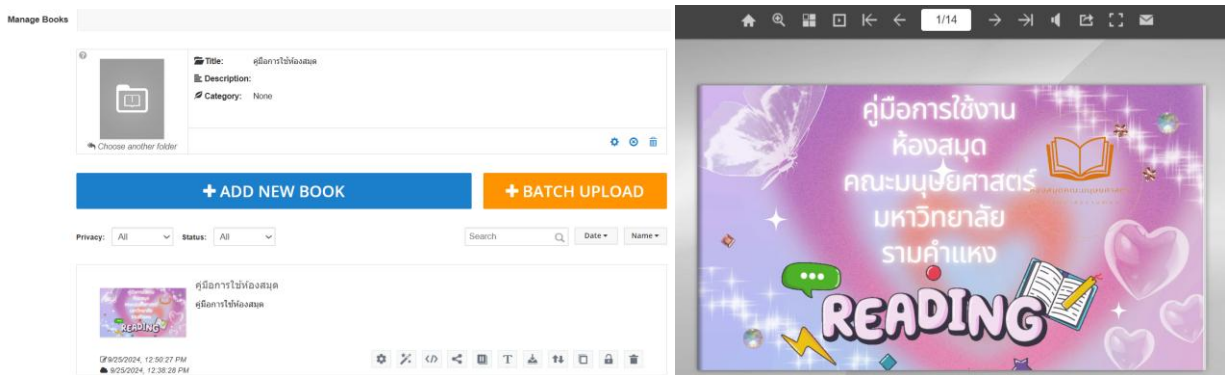
ภาพที่ 5 หน้าหลักห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข.

ที่มา : Faculty of Humanities Electronic Library (2024b)

ตัวอย่างหนังสือของห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข.

คู่มือการใช้ห้องสมุด

ชั้นหนังสือ “คู่มือการใช้ห้องสมุด” จัดเก็บและเผยแพร่คู่มือการใช้ห้องสมุดเพื่อให้ผู้ให้บริการได้รับระเบียบต่าง ๆ ของห้องสมุด เช่น วันและเวลาที่ให้บริการ

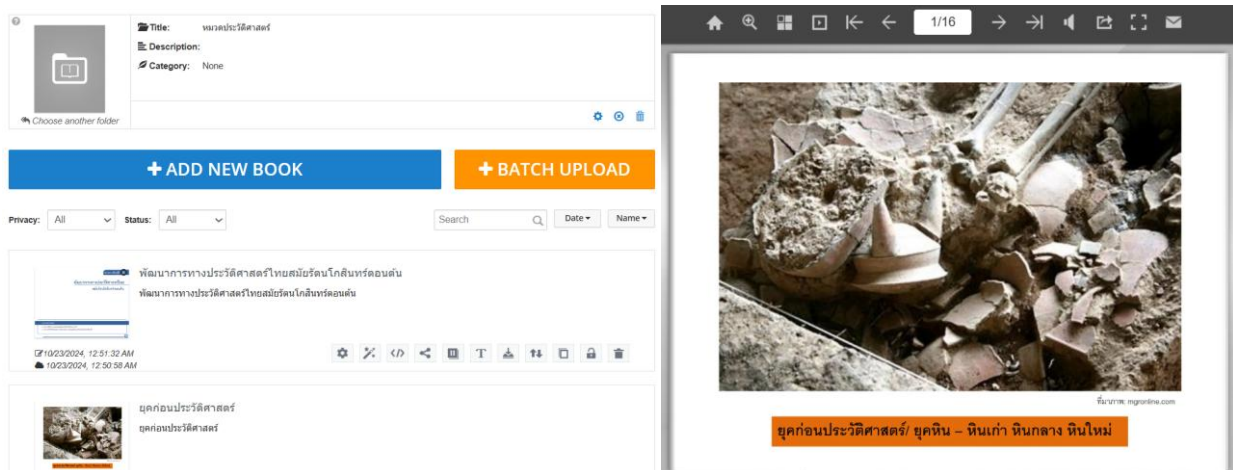

ภาพที่ 6 ชั้นหนังสือ “คู่มือการใช้ห้องสมุด” ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข.

ที่มา : Faculty of Humanities Electronic Library (2024c)

หมวดหนังสือทั่วไป

หมวดหนังสือทั่วไปแบ่งชื่อหมวดตามหน่วยงานที่สังกัดในคณะมนุษยศาสตร์ ได้แก่ หมวดปรัชญา หมวดประวัติศาสตร์ หมวดบรรณารักษศาสตร์ หมวดสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา หมวดภาษาไทยและภาษาตะวันออก หมวดภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์ และหมวดภาษาตะวันตก จัดเก็บและเผยแพร่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

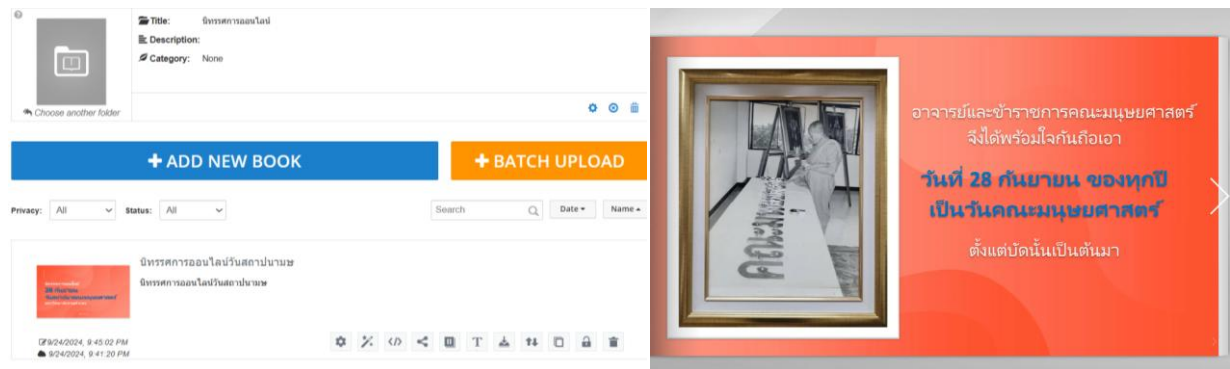

ภาพที่ 7 ตัวอย่างชั้นหนังสือหมวดประวัติศาสตร์

ที่มา : Faculty of Humanities Electronic Library (2024d)

นิทรรศการออนไลน์

นิทรรศการออนไลน์ จัดเก็บและเผยแพร่เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการตามวันสำคัญต่าง ๆ จัดทำโดยห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาทิ วันสถาปนาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

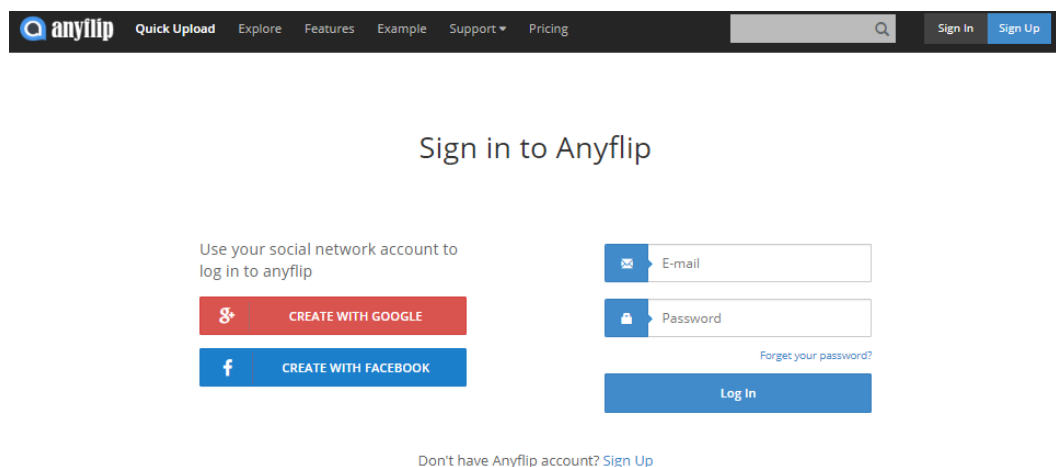

ภาพที่ 8 ตัวอย่างชั้นหนังสือนิทรรศการออนไลน์

ที่มา : Faculty of Humanities Electronic Library (2024e)

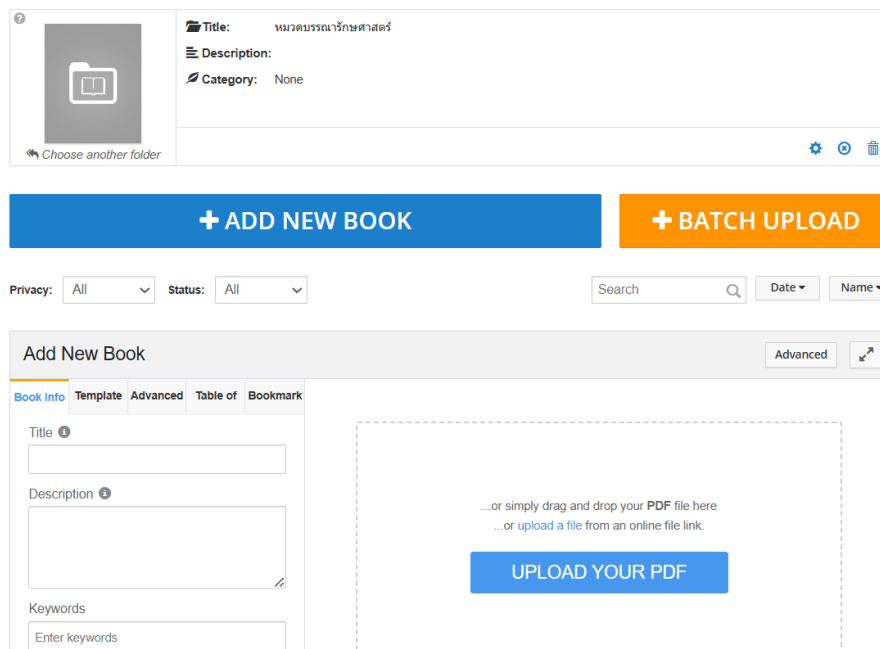
ขั้นตอนการจัดทำห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข.

1. เข้าเว็บไซต์ <https://anyflip.com/> จากนั้นลงทะเบียนเข้าใช้บริการครั้งแรกโดยคลิกที่เมนู Sign up แล้วเลือกช่องทางการใช้บริการของเว็บไซต์ โดยมีวิธีการใช้งานผ่านทางช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ อีเมล เฟซบุ๊ก และกูเกิล

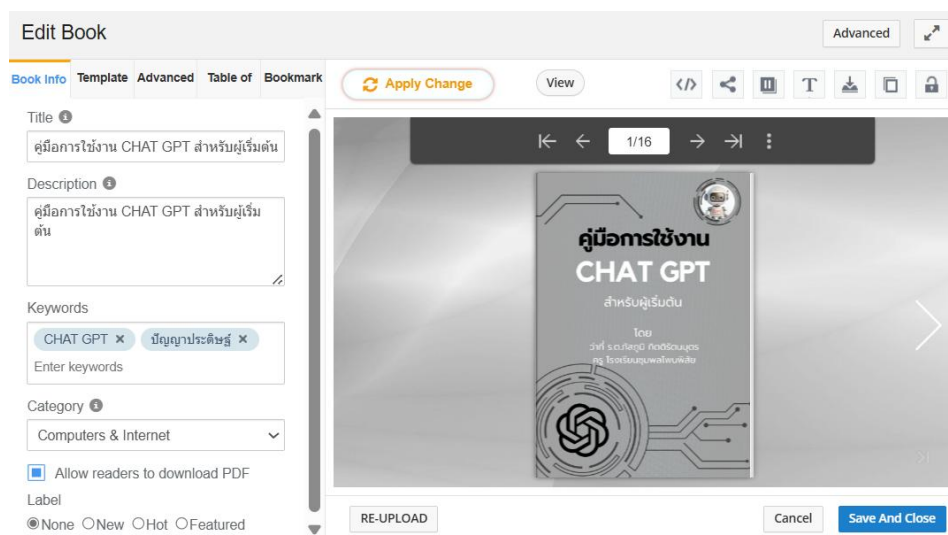
ภาพที่ 9 หน้าจอการลงทะเบียนเข้าใช้งานเว็บไซต์ AnyFlip

2. เลือกเมนู Add New Book เพื่อเพิ่มหนังสือเล่มใหม่ จากนั้นกดปุ่ม Upload Your PDF

ภาพที่ 10 การเพิ่มหนังสือใหม่ในเว็บไซต์ AnyFlip

3. เลือกไฟล์ PDF ที่จะอัปโหลดเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แล้วรอจนกระทั่งระบบดำเนินการเสร็จ จะปรากฏภาพหน้าปกของไฟล์ จากนั้นให้ตั้งชื่อเรื่อง (Title) เพิ่มคำอธิบายรายละเอียด (Description) และอาจเพิ่มคำสำคัญ (Keywords) เลือกประเภท (Category) และตั้งค่าให้ผู้อ่านดาวน์โหลดเอกสารได้ (Allow readers to download PDF)

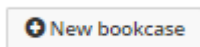
ภาพที่ 11 การลงรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือในเว็บไซต์ AnyFlip

4. จัดเก็บหนังสือที่อัปโหลดแล้วในชั้นหนังสือ (My Bookcase) โดยมีวิธีสร้างชั้นหนังสือดังนี้

4.1 คลิกเครื่องหมาย + ที่เมนู MY BOOKCASES เพื่อสร้างชั้นหนังสือ

[MY BOOKCASES](#) +

4.2 คลิกปุ่ม

4.3 ตั้งชื่อชั้นหนังสือในช่อง Bookcase Title

Bookcase Title

แล้วกดปุ่ม

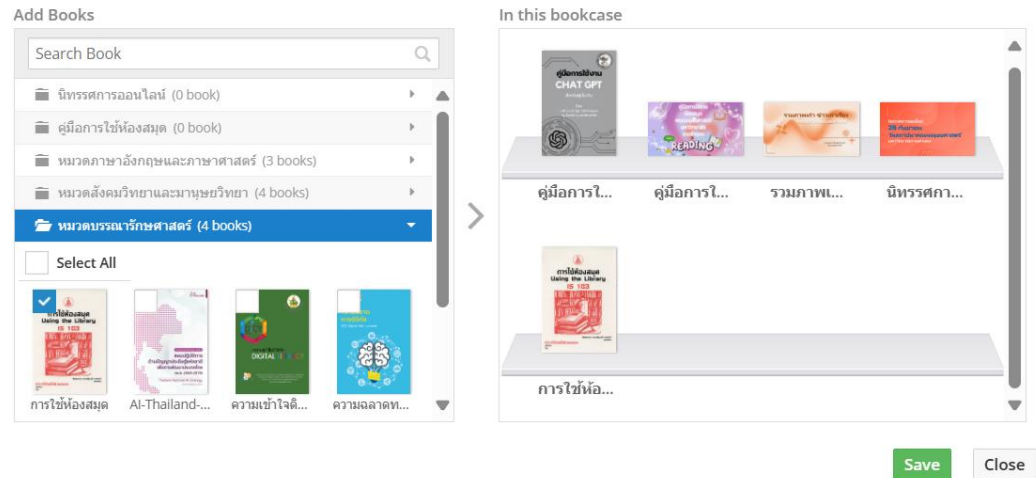

4.4 จะปรากฏหน้าจอ ชั้นหนังสือ จากนั้นคลิกปุ่ม Add Book เพื่อเพิ่มหนังสือเข้าไปในชั้น

4.5 เลือกหนังสือที่ต้องการเพิ่มลงในชั้นวางหนังสือ จากนั้นคลิกปุ่ม

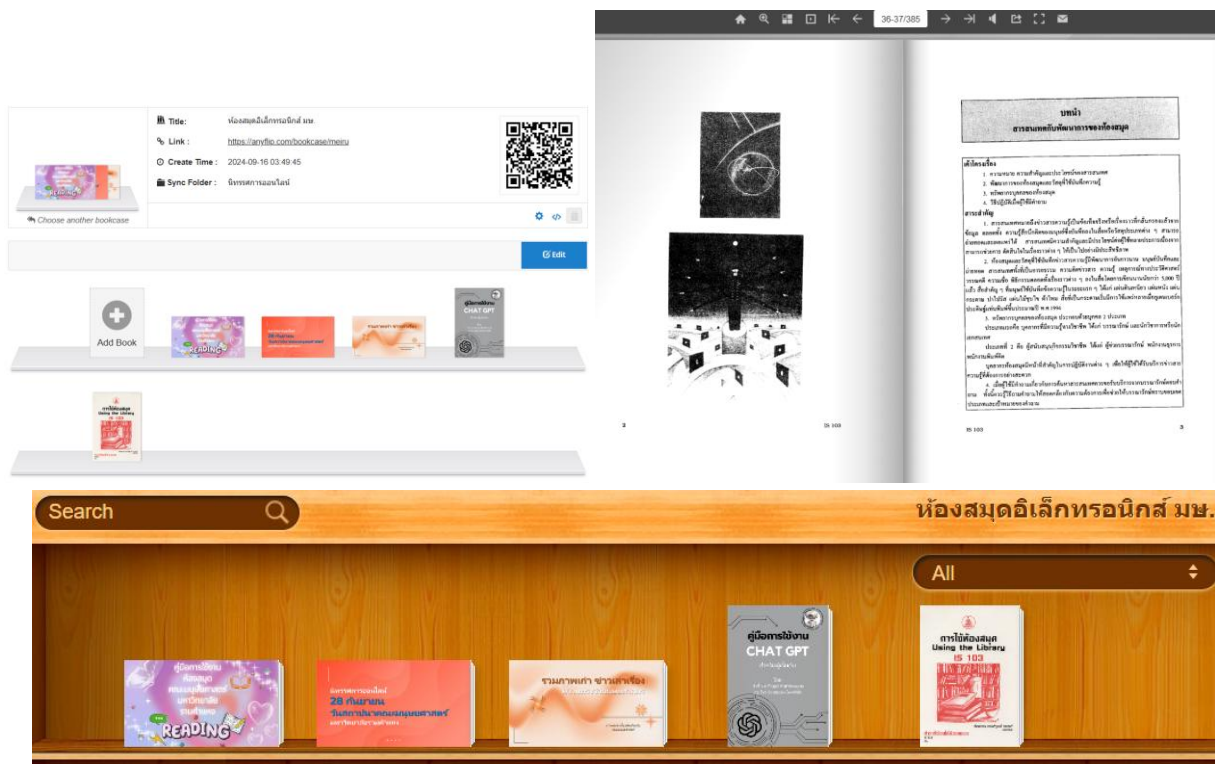
Add Book

ภาพที่ 12 การเพิ่มหนังสือลงในชั้นวางหนังสือ

4.6 คลิกยูอาร์แอล (URL) เพื่อดูชั้นวางหนังสือ และนำยูอาร์แอลหรือคิวอาร์โค้ดไปใช้งาน

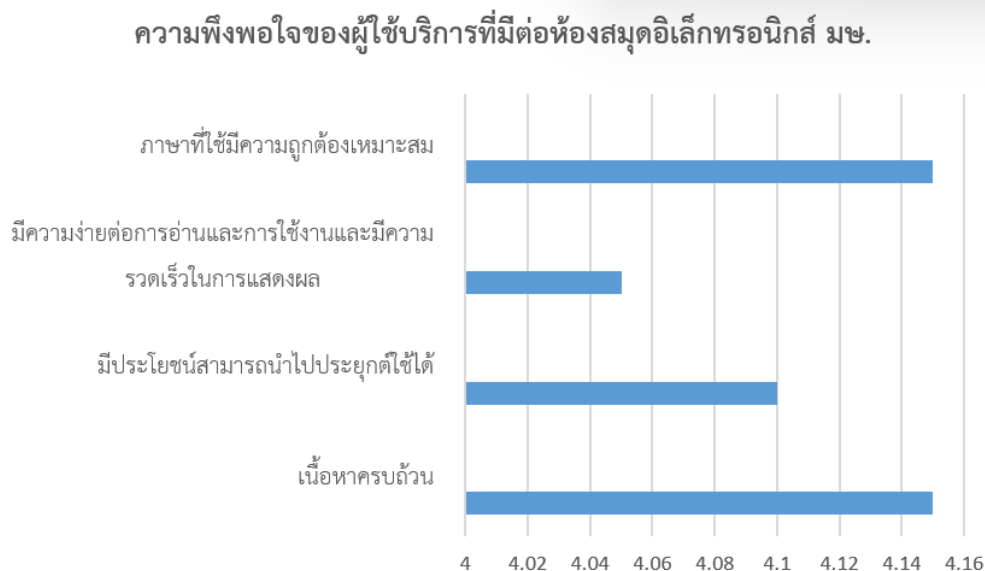
ได้

ภาพที่ 13 ชั้นหนังสือที่ได้จัดทำและหนังสือที่เปิดอ่าน

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข.

ผู้เขียนได้สำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข. โดยจัดทำแบบสอบถามด้วยกูเกิลฟอร์ม (Google Form) แล้วเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามในไลน์กลุ่มของคณะมนุษยศาสตร์ซึ่งมีทั้งบุคลากรที่เป็นผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ รวมถึงไลน์ส่วนตัวของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการสำรวจพบว่า ด้านเนื้อหาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านเนื้อหาในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เนื้อหาครบถ้วน (ร้อยละ 4.15) ด้านการใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านการใช้ประโยชน์ในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ (ร้อยละ 4.10) ด้านการออกแบบ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการออกแบบในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความง่ายต่อการอ่านและใช้งานและมีความรวดเร็วในการแสดงผล (ร้อยละ 4.05) ด้านภาษาและตัวอักษรมีความพึงพอใจในภาษาและตัวอักษรในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาษาที่ใช้มีความถูกต้องเหมาะสม (ร้อยละ 4.15) อย่างไรก็ตามการพัฒนาและการบริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงนี้เป็นเพียงระยะแรก ดังนั้นบรรณารักษ์จะนำความคิดเห็นและผลการประเมินความพึงพอใจที่ได้รับไปปรับปรุงห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข. ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่ใช้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข.

บทสรุป

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข. เป็นห้องสมุดในรูปแบบออนไลน์ที่จัดเก็บและรวบรวมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้บริการแก่นักศึกษาและบุคลากรของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงห้องสมุดได้ทุกที่และทุกเวลา ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มข. จัดทำขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการนำเสนอทรัพยากรสารสนเทศควบคู่กับห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ห้องสมุดกายภาพ) อย่างไรก็ตามห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีบรรณารักษ์หรือผู้ดูแลห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกับห้องสมุดกายภาพ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยคำนึงถึงประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงการให้บริการที่สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน การพัฒนาห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ยังเป็นการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงให้เกิดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการทุกด้านต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Amornnopparattanakul, J. (2022). *Training document on creating online e-books using Anyflip*. Retrieved 12 December 2024, from <https://fliphtml5.com/mmvfj/rxig/basic>
- Chavalit, M. (2006). *Librarian's Manual (Revised Edition) Volume 2*. Bangkok: Bhannakij.
- Copyright Act B.E. (1994)*. (1994). Retrieved 12 December 2024, from <http://ictlawcenter.etcha.or.th>
- Creative Commons. [n.d.]. *About*. Retrieved 12 December 2024, from <http://creativecommons.org/about>
- Faculty of Humanities Electronic Library. (2024a). *Faculty of Humanities Electronic Library E-Book*. Retrieved 12 December 2024, from <https://anyflip.com/refjk/aeql>
- Faculty of Humanities Electronic Library. (2024b). *Faculty of Humanities Electronic Library Homepage*. Retrieved 12 December 2024, from <https://anyflip.com/homepage/refjk>

Faculty of Humanities Electronic Library. (2024c). *Faculty of Humanities Electronic Library Manual*.

Retrieved 12 December 2024, from <https://anyflip.com/center/flips/book.php?cid=5127927>

Faculty of Humanities Electronic Library. (2024d). *Faculty of Humanities Electronic Library History*

bookshelf. Retrieved 12 December 2024, from <https://anyflip.com/center/flips/book.php?cid=5127983>

Faculty of Humanities Electronic Library. (2024e). *Faculty of Humanities Electronic Library Online*

Exhibition Bookshelf. Retrieved 12 December 2024, from <https://anyflip.com/refjk/bhoq>

Linam, R. (2022). *German 101*. University of North Alabama Digital Press at Collier Library. From

<https://una.pressbooks.pub/gr101/>

Open Textbook Library. (2024). Retrieved 12 December 2024, from

<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/german-102>

Overseas Academic Services Center in Honor of His Majesty the King. (2024). *University information*. 12

Retrieved December 2024, from [http://www.oasc.ru.ac.th/index.php/keiyw-kab-mhawithyalay-laea-](http://www.oasc.ru.ac.th/index.php/keiyw-kab-mhawithyalay-laea-sanakngan/sample-article/khxmuk-khxng-mhawithyalay)

[sanakngan/sample-article/khxmuk-khxng-mhawithyalay](http://www.oasc.ru.ac.th/index.php/keiyw-kab-mhawithyalay-laea-sanakngan/sample-article/khxmuk-khxng-mhawithyalay)

Saraphon, T. and Manmart, L. (2020). E-book usage behavior of users in Thai academic libraries. *TJA*

Research Journal, 13(2), 77-95.

Srifa, P. (2013). *e-Book*. Information Technology and Publishing Systems Development (Press) Maejo

University Press. from <https://tinyurl.com/v2ytmb6>

Srisai, S. (2014). *Research report on the study of the development guidelines for electronic libraries from the*

perspectives of administrators and personnel of the Library Service Center, Ubon Ratchathani

University. Ubon Ratchathani: Educational Technology and Learning Innovation.

Suwannahong Brand. (2019). *Free My E-Book "All Of Spanish"*. Retrieved 12 December 2024, from

<https://www.readawrite.com/a/ed483c07ef29ce4a9a51b0856375fcd0>

Wipawin, N. (2002). *Library Automation & Digital Library*. Bangkok: S. R. PRINTING MASSPRODUCTS

COMPANY LIMITED.